

Rozšíření národního parku

Přirozeně rozvíjet nebo zachovat současný stav?

V nadcházejícím roce 2009 vstoupí Národní park České Švýcarsko do desátého roku své existence. Jedná se o pomyslný mezínik, který také zavádá podnět k bilancování a k úvahám, zda je vše uspořádáno optimálně, nebo se otevírá prostor pro určité změny. To se týká také úvah o případném rozšíření národního parku o další území.

Myšlenka rozšíření národního parku je motivována především snahou o vytvoření logického celku s jednotným režimem ochrany přírodního a kulturního dědictví, s cílem zachování a zlepšování přírodních poměrů, ovšem i účinné péče o cenné památky lidové architektury na celém území národního parku.

Národní park České Švýcarsko pokrývají z 97 % lesy a záměr na jeho rozšíření se rovněž týká především lesních pozemků. Právě v oblasti péče o lesy se cíle národního parku nejvíce liší od cílů hospodářských organizací, které v souladu se svým určením les prioritně využívají za účelem ekonomického prospěchu.

Hlavním cílem národního parku je pravý opak. Lesům má být umožněn návrat do přirozené podoby za souběžného a postupného utlumování hospodářských činností člověka. Ve střednědobém a dlouhodobém

výhledu budou v takovýchto lesích prováděny zásahy jen v nutných případech, např. při lesním požáru.

Ve prospěch rozšíření národního parku hovoří několik skutečností. Jednou z nich je odstranění řady nelogičností ve stávajícím vedení hranice NP. Jsou to výběžky hospodářsky využívaných lesů do nitra národního parku, z přírodního hlediska se však jedná o rovnocenná území, nebo hranice národního parku, které neodpovídají hranicím lesa (viz fotografie níže).

Jiná území jsou natolik jedinečná a zachovalá, že je spíše překvapující, že do národního parku dosud začleněny nebyly. Dobrým příkladem jsou Pavlino údolí u Jetřichovic, širší okolí Srbské Kamenice nebo Labský kaňon, který je unikátní v evropském měřítku. Jejich začleněním do národního parku by bylo možné zahájit přípravy na ponechání těchto území přirozeným přírodním procesům.

Statut národního parku je zárukou zachování trvale kvalitního přírodního prostředí. Dlouhodobě tak je zaručena ochrana největšího bohatství regionu; nádherné a divoké krajiny lesů a skal, která je domovem nejen vzácných druhů zvířat i rostlin, ale samozřejmě i zdejších obyvatel.

Vážené dámy a pánové!

Je tomu téměř deset let od chvíle, kdy bylo přírodně nejčinnější jádro Labských pískovců "povýšeno" na Národní park České Švýcarsko. Již před jeho vznikem existovalo několik odlišných variant a současná podoba národního parku odpovídá variantě ve své době nejprůchodnější. Nutnou daní za toto nepochybně kompromisní řešení (bez kterého by zřejmě k založení národního parku nikdy nedošlo) bylo vynechání řady mimořádně cenných lokalit, které si právem zasluhují v národním parku být. Proto jsou také hranice národního parku místy vedeny značně nelogicky; ze současného úhlu pohledu může národní park mít optimálnější podobu, než je tomu dnes.

Jsme přesvědčeni, že zde je reálný potenciál pro diskusi o rozšíření národního parku, vedenou za účelem smysluplného scelení oblasti, zarovnání některých nelogičností ve vymezení hranic i k začlenění výjimečných lokalit, které dosud leží vně národního parku.

Myšlenka rozšíření národního parku o další, převážně lesní pozemky, má však šanci na úspěch jedině v případě, že bude výsledkem širokého konsenzu všech zainteresovaných skupin. Klíčovými partnery jsou v této fázi záměru především obce v okolí národního parku a Ústecký kraj. Na základě konzultací s nimi je upravováno i vymezení hranic případného rozšíření národního parku.

Věříme, že dosažení vzájemné shody o rozšíření Národního parku České Švýcarsko je reálným cílem a jsme přesvědčeni, že bude prospěšné nejen zdejší nádherné přírodě, ale také místním obyvatelům.

Proto nám dovoluňte, abychom Vám přiblížili náš pohled na rozšíření národního parku a současně Vás přizvali k diskusi o tomto tématu.

Ing. Pavel Benda, Ph.D.
ředitel Správy NP České Švýcarsko

Ružovský vrch: Příklad jedné z mnoha nelogičností v průběhu hranice Národního parku České Švýcarsko. Oblast vyznačená šedou barvou zvýrazňuje lesní pozemky, které součástí národního parku nejsou.

Rozšíření národního parku v praxi

Jaký vliv bude mít případné rozšíření národního parku na každodenní život místních obyvatel?

■ Vstup do lesa

Ve většinových druhých zónách národního parku se může každý pohybovat zcela volně. Omezení vstupu do první zóny národního parku, kam návštěvník smí vstoupit pouze po značených turistických cestách, se netýká místních obyvatel a chalupářů, tedy osob, které bydlí nebo vlastní nemovitost v katastrálním území zasahujícím do národního parku.

■ Sběr hub a lesních plodů

V souvislosti se sběrem lesních plodů a hub pro vlastní potřebu nenastanou žádná omezení, to vše je v národním parku povoleno. Omezení mohou pocítit pouze vzdálenější návštěvníci, kteří se v prvních zónách musí držet značených cest (místních obyvatel se omezení netýká, viz bod „Vstup do lesa“).

■ Samovýroba dřeva

Samovýroba dřeva v lesích národního parku bude nadále možná. Zájemci se budou obracet na lesní správu v Jetřichovicích, resp. na místně příslušného revírníka národního parku.

■ Rekreační využívání lesa

Využívání lesa pro odpočinkové činnosti a individuální sporty, jako např. vycházky, běhání apod. zůstane bez omezení. Jízda na kolech bude probíhat po vyhrazených cyklostezkách a po silnicích či místních komunikacích. Obdobně bude jízda na koních probíhat po vyznačených stezkách. Nové trasy mohou být po konzultaci doplňovány.

■ Turistická infrastruktura

Turistická infrastruktura bude pravidelně udržována a rozvíjena, např. i díky strážní přírody. Rozšíření národního parku Správě NP umožní provádět na těchto územích rozsáhlejší investiční opatření.

■ Výstavba v obcích

Rozšíření národního parku nebude mít vliv na výstavbu v obcích; režim bude zachován tak, jak je nastaven dnes. Zastavěné části obcí nebudou rozšířením národního parku téměř dotčeny, zahrnutý mají být jen některé památkové zóny.

■ Horolezectví

Horolezectví bude podléhat stávajícím pravidlům v národním parku. S jistými omezeními bude ale nutné počítat, např. zákaz používání magnézie nebo dočasné uzavírky jednotlivých lokalit v době hnízdění vzácných ptačích druhů; toto pravidlo však platí již v současnosti - na území CHKO.

■ Adrenalinové sporty

Tzv. adrenalinové sporty (např. jízda na čtyřkolkách apod.) budou omezovány. Obecně je tato činnost v lesích zakázána, Správa NP zde může zasáhnout prostřednictvím stráže přírody.

■ Stráž přírody

Stráž přírody bude dohlížet na dodržování návštěvního řádu v národním parku. Toto se týká zejména svévolného vjíždění vozidly do lesa, rozdělávání ohně a kouření v lese, i nežádoucích adrenalinových aktivit. Naprostá většina těchto omezovaných činností je v lesích mimo národní park zakázána již nyní, chybí však účinný dohled.

■ Sledování rizikových skal

Jedním z úkolů správy národního parku je zajištění bezpečnosti jak návštěvníků, tak obyvatel v sousedství národního parku. Hrozby plynoucí z některých skalních objektů nebo např. od pádem ohrožených stromů jsou nepřetržitě vyhodnocovány, v případě potřeby správa přijímá včasné opatření pro ochranu života, zdraví a majetku.

Dobře víme, že se v tomto letáku nepodaří zodpovědět veškeré otázky!

Máte-li k záměru rozšíření národního parku jakékoli dotazy, rádi Vám je zodpovíme. Obracujte se, prosím, poštovní cestou nebo e-mailem na:

Správa NP České Švýcarsko

Pražská 52

407 46 Krásná Lípa

E-mail: n.park@npcs.cz

■ Hospodářské využívání lesa

Hospodářské činnosti člověka v lesích národního parku budou postupně utlumovány. Nestane se tak ovšem hned, člověkem dosud ovlivňované lesy nejsou v takovém stavu, aby bylo možné ponechat je samovolnému vývoji. Les je nutné na samovolný vývoj nejprve připravit, např. v případě smrkových monokultur takový proces může trvat i půl století.

■ Turistický ruch

Národní park je do značné míry zárukou trvalého zájmu návštěvníků. Zkušenosti z jiných národních parků prokazují, že bezprostřední blízkost národního parku podtrhuje prestižní polohu obcí a vytváří nejlepší příležitosti pro poskytovatele služeb, jako jsou např. ubytování nebo stravování.

■ Péče o návštěvníky NP

Práce s veřejností je jednou z priorit Správy NP. Vedle turistického značení a naučných stezek je podporován také chod informačních středisek, jejichž síť bude dále rozvíjena.

■ Vlastnictví lesů

Státní lesy na území NP budou převedeny na Správu NP. V případě lesů soukromých a obecních vlastnická práva se vlastnická práva nemění. V budoucnu nehrozí ani privatizace státních lesů v národním parku.